

Ingezonden brieven

Wetenschappelijke verbeeldingskracht

De vorige ABG bevatte kritiek van Anton van Hooff op Carotta's theorie over het ontstaan van het christendom. Zijn artikel bestaat uit *argumenta ad hominem* verweven met die van *ad verecundiam* [autoriteitsargumenten, red.] en doorspekt met *guilt by association*. Hoewel veelvuldig toegepast in roddelpers en journalistencolumns, mist het in de wetenschap kracht van argument. De inhoudelijk bedoelde kritiek is een aanenschakeling van lapsus, foutieve toeschrijvingen en uit hun context gelichte details. Daarnaast debiteert Van Hooff onzin over o.a. de kenmerken van pseudowetenschappers. Zij zouden gekarakteriseerd zijn door een streven naar erkenning van hun inzichten en het aanvoeren van zo veel mogelijk argumenten daarvoor. Beide kenmerken worden evenwel ook bij niet-pseudowetenschappers aangetroffen. Kort bespreken we twee van de vele uitlijders:

Carotta scheidt zelfs een crucifix van Caesar. Onjuist. Waar het hier feitelijk om gaat, is het tonen van een wasfiguur van de vermoorde Caesar met al zijn wonden op het moment suprême van zijn uitvaart, waardoor het zich van woede verbijtdende volk massaal in opstand kwam. Aan het hoofd van de lijkbare, schrijft Suetonius, stond een kruisvormig tropaeum [overwinningsteken, red.]. Precies op dezelfde plaats, schrijft Appianus, werd Caesars wasfiguur in staande vorm opgericht. Alleen zo konden alle aan het hele lichaam toegebrachte wonden zo goed mogelijk worden waargenomen.

Geen enkel van Carotta's honderden argumenten deugt, en ook duizend maal nul is nul. Wat Carotta doet, is het aanwijzen van overeenkomsten tussen twee datasets. Daarbij gaat het niet om vermenigvuldiging maar om statistiek. Aantallen overeenkomsten, zoals gelijkende namen en uitspraken, zijn dan van belang. Maar er is meer. Bestaan er tussen de elementen van de ene dataset bepaalde relaties en worden *diezelfde relaties* ook gevonden tussen de *overeenkomstige elementen* van de andere set, dan krijgt de statisticus pas echt rode oortjes. Een voorbeeld uit vele: de relaties tussen de god Jezus en zijn tegenspeler Johannes de Doper uit het ene verhaal hebben hun pendant in die tussen de god Caesar en zijn tegenpool Pompeius uit het andere. Carotta wijst negen van zulke pendanten aan. En zoals Johannes wordt onthoofd en zijn hoofd in een koningshof aan een veronderstelde opdrachtgever wordt gepresenteerd, precies zo verging het Pompeius en zijn hoofd aan het Egyptische koningshof.

Het is niet zo moeilijk om een uit zijn context gelicht punt van overeenkomst te ridiculiseren zoals criticaster Van Hooff doet. Meer inspanning, wetenschappelijke verbeeldingskracht en scherpzinnigheid is vereist om het totale patroon van parallellen en de systematiek daarvan te doorzien.

Drs. A.P.J. Hendriks vertaalde Carotta en schreef een analyse van diens werk www.carotta.de/subseite/echo/dzh.html .

Drs. J. van Friesland regisseerde de documentaire 'Het Evangelie van Caesar' www.vanfrieslandfilm.nl .

Mr. drs. G. Janssen is classicus, en vertaler en uitgever van Plutarchus www.chaironeia.nl.

Dr. P. Pierik is historicus en uitgever van geschiedkundige werken waaronder die van Carotta (www.uitgeverijaspekt.nl).

[kop] Eiffeltoren in Londen

[auteur] Anton van Hooff

Wat Van Friesland *argumenta ad hominem* noemt, is de vaststelling dat geen van de Nederlandse aanhangers van Carotta gekwalificeerd is op een relevant vakgebied: Tommie Hendriks is functiepsycholoog, Cliteur en Kinninging zijn rechtsfilosofen en Van Friesland is televisiemaker. Carotta zelf is oud-priesterstudent. Zulke buitenstaanders moeten dus wel ijzersterke argumenten hebben om gevestigde inzichten omver te werpen.

Die honderden *argumenta ad rem* worden echter door Carotta stuk voor stuk *geconstrueerd*. Suetonius en Appianos spreken niet van een *kruisvormig* tropaeum. Carotta beredeneert alleen maar dat de installatie waaraan Caesars beeltenis hing, op een kruis moet hebben geleken. Pas zo komt hij tot de 'frappante' overeenkomst met Jezus aan het kruis, een voorstelling die echter pas vier eeuwen later is geattesteerd.

Ook de andere 'verbluffende' overeenkomsten kloppen nooit zonder meer. Altijd moet in de vergelijking A of B worden aangepast om overeenkomst C tot stand te brengen. Het oversteken van de Rubico is echt iets anders dan in de Jordaan gedoopt worden. Galilea is niet Gallia, Narazeth is niet Ravenna, *euvangelion* is niet *emphylion* (burgeroorlog), Corfinium is niet Kafarnaüm, Lepidus is niet (bijna) Pilatus - we volstaan hier met de 'sterkste' overeenkomsten. Dat bij de vermoorde Pompeius het hoofd werd afgeslagen en Johannes de Doper werd onthoofd, bewijst niet meer dan dat ook in de oudheid hoofden

afgehakt werden. Die datasets waarvan Van Friesland zo geleerd spreekt, bestaan niet want de data stellen niets voor.

Carotta's 'theorie' laat zich dus niet door feiten verifiëren. Het onverdachte getuigenis van de heiden Tacitus dat er wel degelijk een Christus heeft bestaan, falsifieert Carotta's inval volkomen. Maar laat nu net dit testimonium een vervalsing zijn, althans volgens Carotta.

Carotta beweert dat de populariteit van het christendom een verklaring behoeft: eigenlijk vereerden de aanhangers Caesar. Maar de nieuwe religie kreeg pas langzaam aanhang. Na drie eeuwen besloeg de aanhang nog maar tien procent van de bevolking. Dan pas bewerkt keizer Constantijn de Grote van bovenaf de doorbraak. Er is dus geen probleem dat om een theorie vraagt.

Wie heeft er behoefte aan mijn 'theorie' dat de Eiffeltoren in Londen staat? Maar wist u dan niet dat de letters van Londen in 'Eiffeltoren' voorkomen? En de letter d dan en de tweede n? Geen probleem: als we de vlag van de r even doortrekken, hebben we de tweede n. En natuurlijk moet de t worden gezien als een verbastering van de d. Eigenlijk is het dus 'Eiffeldonen'. Frappant, niet? Zo werkt de methode Carotta, zo werkt pseudowetenschap. Zij geeft ondeugdelijke verklaringen en argumenten voor een niet bestaand probleem.

Dr. Anton J.L. van Hooff was tot 2005 universitair hoofddocent klassieke geschiedenis aan de Universiteit Nijmegen, waar hij nog in deeltijd antieke cultuurgeschiedenis doceert.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven te redigeren en/of in te korten.